

Βρυξέλλες, 3.12.2015
COM(2015) 619 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με τα trans-λιπαρά στα τρόφιμα και στην εν γένει διατροφή του πληθυσμού της
Ένωσης**

{SWD(2015) 268 final}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
2.	TRANS-ΛΙΠΑΡΑ ΟΞΕΑ - ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	4
	Κοινωνιολογικές επιπτώσεις της κατανάλωσης trans-λιπαρών οξέων και συστάσεις για τα ανώτατα επίπεδα κατανάλωσης trans-λιπαρών οξέων	4
3.	ΜΕΤΡΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ TRANS-ΛΙΠΑΡΩΝ ΟΞΕΩΝ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	7
4.	ΠΟΣΟ ΔΙΑΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ TRANS-ΛΙΠΑΡΑ ΟΞΕΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ;	9
4.1	Περιεκτικότητα των τροφίμων σε trans-λιπαρά οξέα στην Ευρώπη	9
4.2	Πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων στην Ευρώπη	10
5.	Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ TRANS-ΛΙΠΑΡΩΝ ΟΞΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ	11
6.	ΠΙΘΑΝΑ ΜΕΣΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ TRANS-ΛΙΠΑΡΩΝ ΟΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	12
6.1	Γενικές παρατηρήσεις	13
6.2	Υποχρεωτική δήλωση περιεκτικότητας σε trans-λιπαρά οξέα	15
6.3	Νόμιμο όριο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιεκτικότητα των τροφίμων σε βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα	16
6.4	Εθελοντικές συμφωνίες για τη μείωση των βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων στα τρόφιμα και τη διατροφή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης	17
6.5	Ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη θέσπιση εθνικών νόμιμων ορίων σχετικά με την περιεκτικότητα των τροφίμων σε trans-λιπαρά οξέα	17
7.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	18

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τα trans-λιπαρά στα τρόφιμα και στην εν γένει διατροφή του πληθυσμού της
Ένωσης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές¹, η Επιτροπή οφείλει να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με «την παρουσία trans-λιπαρών οξέων στα τρόφιμα και στην εν γένει διατροφή του πληθυσμού της Ένωσης. Ο στόχος της έκθεσης είναι να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος των κατάλληλων μέσων που θα μπορούσαν να επιτρέπουν στους καταναλωτές να κάνουν πιο υγιεινές επιλογές όσον αφορά τα τρόφιμα και τη διατροφή τους εν γένει ή που θα μπορούσαν να προωθήσουν την παροχή πιο υγιεινών επιλογών όσον αφορά τα τρόφιμα στους καταναλωτές, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της παροχής πληροφοριών στους καταναλωτές σχετικά με τα trans-λιπαρά οξέα ή την επιβολή περιορισμών στη χρήση τους. Η Επιτροπή θα συνοδεύσει την παρούσα έκθεση με σχετική νομοθετική πρόταση, εφόσον ενδείκνυται¹.»

Η παρούσα έκθεση υποβάλλεται στο πλαίσιο αυτό·

- εκθέτει την κατάσταση σχετικά με τα trans-λιπαρά οξέα στα τρόφιμα και στην εν γένει διατροφή του πληθυσμού της Ένωσης·
- παρουσιάζει τις τρέχουσες προσεγγίσεις για τον περιορισμό της κατανάλωσης trans-λιπαρών οξέων σε παγκόσμιο επίπεδο και την αποτελεσματικότητά τους, έχοντας ως επίκεντρο τα νόμιμα όρια για τα trans-λιπαρά οξέα, την υποχρεωτική επισήμανση των trans-λιπαρών οξέων και την εθελοντική ανασύνθεση· και
- περιγράφει ορισμένες από τις πιθανές συνέπειες της εισαγωγής αυτού του είδους των προσεγγίσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στη βιβλιογραφία και τα στοιχεία σχετικά με το θέμα που συγκεντρώθηκαν, αναλύθηκαν και συνοψίστηκαν από το Κοινό Κέντρο Ερευνών και την εκτεταμένη διαβούλευση με τις εθνικές αρμόδιες αρχές και τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη. Συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, το οποίο παρέχει αναλυτικές πληροφορίες προς επίρρωση ορισμένων συμπερασμάτων της παρούσας έκθεσης².

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές (ΕΕ L 304 της 22.11.2011, σ. 18).

² Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής «Αποτελέσματα των διαβουλεύσεων της Επιτροπής σχετικά με τα trans-λιπαρά οξέα στα τρόφιμα στην Ευρώπη».

2. TRANS-ΛΙΠΑΡΑ ΟΞΕΑ - ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Τα trans-λιπαρά οξέα είναι ένας τύπος ακόρεστων λιπαρών οξέων. Στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 τα trans-λιπαρά οξέα ορίζονται ως «τα λιπαρά οξέα με τουλάχιστον ένα μη συνδυασμένο (δηλαδή διακοπτόμενο από τουλάχιστον μία ομάδα μεθυλενίου) διπλό δεσμό άνθρακα-άνθρακα στη διάταξη trans»³. Ορισμένα trans-λιπαρά οξέα παρασκευάζονται βιομηχανικώς (βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα). Η κύρια διατροφική πηγή των βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων είναι τα μερικώς υδρογονωμένα έλαια. Τα μερικώς υδρογονωμένα έλαια γενικά περιέχουν κορεσμένα και ακόρεστα λίπη, μεταξύ των οποίων και trans-λιπαρά οξέα σε διάφορες αναλογίες (από ελάχιστα έως και πάνω από το 50 %), ανάλογα με την τεχνολογία παραγωγής που χρησιμοποιείται. Τα trans-λιπαρά οξέα είναι, επίσης, δυνατόν να είναι φύσει παρόντα σε τρόφιμα τα οποία προέρχονται από μηρυκαστικά ζώα, όπως τα γαλακτοκομικά προϊόντα ή το κρέας βοοειδών ή αιγοπροβάτων (trans-λιπαρά οξέα από μηρυκαστικά). Οι μειώσεις στα trans-λιπαρά οξέα στοχεύουν τα βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα, επειδή η αναλογία τους σε αυτά τα λίπη μπορεί να τροποποιηθεί ενώ η αναλογία των trans-λιπαρών οξέων στα λίπη από μηρυκαστικά είναι σχετικά σταθερή. Η αναλογία των πηγών trans-λιπαρών οξέων από μηρυκαστικά στην ημερήσια ενεργειακή πρόσληψη κυμαίνεται μεταξύ 0,3 % και 0,8 % ανάλογα με τις διατροφικές συνήθειες σε όλη την Ευρώπη⁴.

Κοινωνιολογικές επιπτώσεις της κατανάλωσης trans-λιπαρών οξέων και συστάσεις για τα ανώτατα επίπεδα κατανάλωσης trans-λιπαρών οξέων

Η κατανάλωση trans-λιπαρών οξέων αυξάνει τον κίνδυνο καρδιακών νοσημάτων περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο μακροθρεπτικό συστατικό συγκρινόμενο βάσει θερμίδων⁵. Ο κίνδυνος θανάτου από καρδιακό νόσημα είναι υψηλότερος όταν το 2 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης καταναλώνεται ως trans-λιπαρά οξέα σε αντίθεση με την ανταλλαγή υδατανθράκων, κορεσμένων λιπαρών οξέων, cis μονοακόρεστων λιπαρών οξέων και cis πολυακόρεστων ή άλλων τύπων λιπαρών οξέων, αντίστοιχα εάν οι ανταλλασσόμενες ποσότητες θερμίδων παραμένουν ίδιες (τα διαθέσιμα στοιχεία ποσοτικοποιούν την αύξηση του κινδύνου μεταξύ 20 % και 32 %)⁵. Αν και τα διαθέσιμα δεδομένα για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι περιορισμένα, σε πρόσφατη μελέτη συγκεντρώνονται δεδομένα από 9 μόνο χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναφέρεται ότι η μέση ημερήσια πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων του πληθυσμού είναι κάτω του 1 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης, αλλά το ποσοστό πρόσληψης είναι υψηλότερο σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού ορισμένων από τα κράτη μέλη αυτά¹³.

Η υψηλή πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων αποτελεί έναν από τους πολλούς παράγοντες κινδύνου για την ανάπτυξη στεφανιαίας νόσου. Σύμφωνα με συντηρητικούς υπολογισμούς στη στεφανιαία

³ Παράρτημα Ι σημείο 4 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1169/2011](#).

⁴ Hulshof KF *et al.* Eur J Clin Nutr. 1999;53(2):143-57

⁵ [Mozaffarian D *et al.* Eur J Clin Nutr, 2009;63\(S2\):S5-S21](#); εάν το 2 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης καταναλώνεται ως trans-λιπαρά οξέα αντί ως υδατάνθρακες, ο κίνδυνος θανάτου από καρδιακό νόσημα είναι 24 % υψηλότερος· εάν το 2 % καταναλώνεται ως trans-λιπαρά οξέα αντί ως κορεσμένα λιπαρά οξέα, ο κίνδυνος είναι 20 % υψηλότερος· εάν το 2 % καταναλώνεται ως trans-λιπαρά οξέα αντί ως cis μονοακόρεστα λιπαρά οξέα, ο κίνδυνος είναι 27 % υψηλότερος· και εάν το 2 % καταναλώνεται ως trans-λιπαρά οξέα αντί ως cis πολυακόρεστα λιπαρά οξέα, ο κίνδυνος είναι 32 % υψηλότερος.

νόσο οφείλονται περίπου 660 χιλιάδες θάνατοι ετησίως στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή το 14 % περίπου του συνολικού ποσοστού θνησιμότητας. Παρατηρούνται μεγάλες διαφορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά το ποσοστό θνησιμότητας που οφείλεται στη στεφανιαία νόσο, το οποίο ξεκινά από 6 % και φτάνει έως 36 %, για τη Γαλλία και τη Λιθουανία αντίστοιχα⁶. Το κόστος που συνδέεται με τη στεφανιαία νόσο εκτιμάται ότι αναλογεί στο 0,5 % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), ενώ το κόστος που συνδέεται με την υγειονομική περίθαλψη ανέρχεται στο 2,9 % του συνολικού κόστους της υγειονομικής περίθαλψης. Οι εκτιμήσεις αυτές καθώς και οι πηγές στις οποίες βασίζονται παρουσιάζονται στους πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 1 – Κόστος και συνολικό κόστος για την υγειονομική περίθαλψη της στεφανιαίας νόσου στην ΕΕ-25 σε ευρώ και ως ποσοστό του ΑΕΠ⁷

ΕΕ-25		
	εκατ. ευρώ (2003)	% ΑΕΠ (2003)
Συνολικό κόστος της στεφανιαίας νόσου για την οικονομία	45.564	0,5 %
Συνολικό κόστος για την υγειονομική περίθαλψη της στεφανιαίας νόσου	28.250	0,3 %

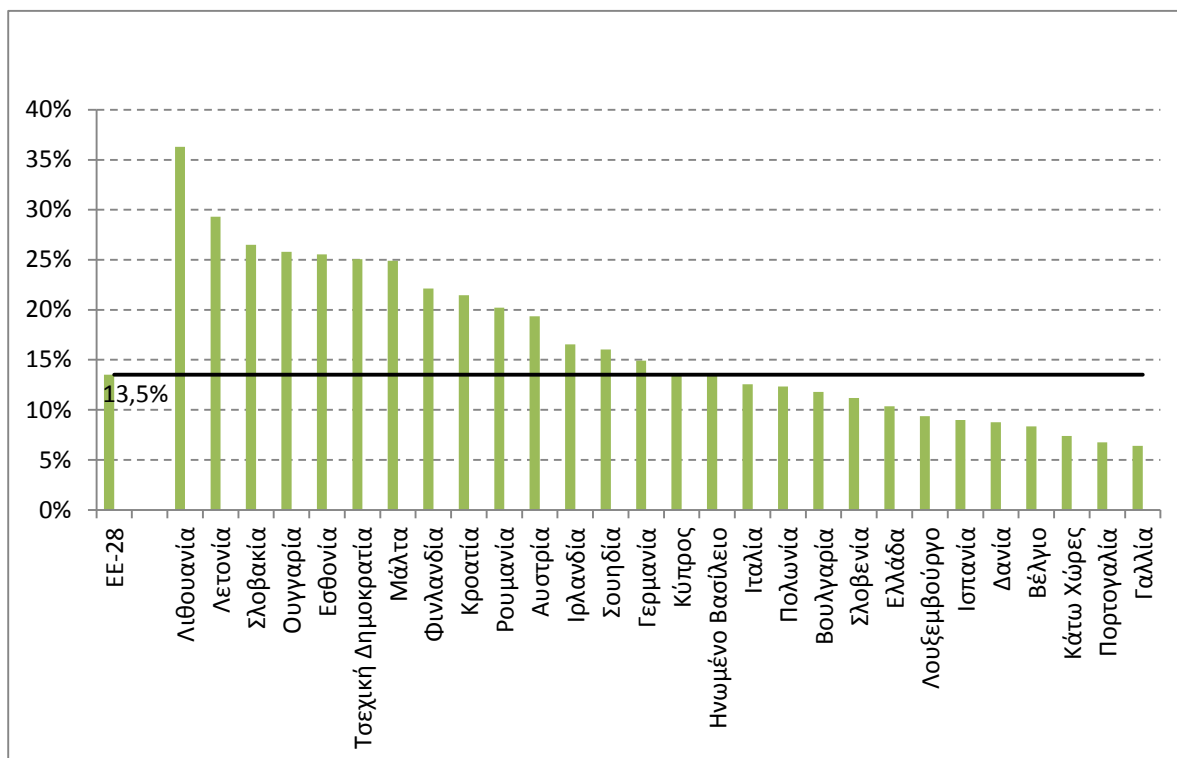
Πίνακας 2 – Κόστος και συνολικό κόστος για την υγειονομική περίθαλψη της στεφανιαίας νόσου στην ΕΕ-28 σε ευρώ, ως ποσοστό του ΑΕΠ και ως ποσοστό του συνολικού κόστους της υγειονομικής περίθαλψης⁸

ΕΕ-28			
	εκατ. ευρώ (2012)	% ΑΕΠ (2012)	Συνολικό % κόστους για την υγειονομική περίθαλψη (2012)
Κόστος της στεφανιαίας νόσου	58.755	0,5 %	Άνευ αντικειμένου
Συνολικό κόστος για την υγειονομική περίθαλψη της στεφανιαίας νόσου	36.428	0,3 %	2,9 %

⁶ ESTAT 2011, δεδομένα για τις αιτίες θανάτου

⁷ Leal et al 2006 Eur Heart J. 2006 Jul;27(13):1610-9 Economic burden of cardiovascular diseases in the enlarged European Union (Η οικονομική επιβάρυνση των καρδιαγγειακών νοσημάτων στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση), ESTAT δεδομένα ΑΕΠ

⁸ Προεκβολή αν υποτεθεί σταθερό % ΑΕΠ στην ΕΕ-28 το 2012 από την ΕΕ-25 το 2003 με βάση: 1) Leal et al 2006 Eur Heart J. 2006 Jul;27(13):1610-9 Economic burden of cardiovascular diseases in the enlarged European Union (Η οικονομική επιβάρυνση των καρδιαγγειακών νοσημάτων στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση) 2) ESTAT δεδομένα ΑΕΠ. Μερίδιο κόστους υγειονομικής περίθαλψης με βάση την εκτίμηση του ΠΟΥ για το 2012

Εικόνα 1 – Μερίδιο της στεφανιαίας νόσου⁹ στο συνολικό ποσοστό θνησιμότητας (% , 2011)

Η υψηλή πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων επιτείνει τον κίνδυνο ανάπτυξης στεφανιαίας νόσου, ωστόσο, είναι δύσκολο να εκτιμηθεί ο ακριβής βαθμός επιβάρυνσης της υγείας γενικά ή των οικονομικών για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω του περιορισμένου αριθμού διαθέσιμων δεδομένων σχετικά με την πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η εισαγωγή νόμιμων ορίων για τα βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα στη Δανία, όρια τα οποία σχεδόν εξαφάνισαν τα trans-λιπαρά οξέα από την τροφική αλυσίδα στη χώρα αυτή, είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των θανάτων που οφείλονται σε καρδιαγγειακά νοσήματα¹⁰. Στα 3 χρόνια που ακολούθησαν την εφαρμογή των νόμιμων ορίων, το ποσοστό θνησιμότητας που αποδίδεται στα καρδιαγγειακά νοσήματα μειώθηκε κατά μέσο όρο κατά 14,2 θανάτους ανά 100.000 άτομα ετησίως όσον αφορά μια συνθετική ομάδα ελέγχου.

Τα βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα και τα trans-λιπαρά οξέα από μηρυκαστικά στην ουσία περιέχουν τα ίδια συστατικά, αλλά σε διαφορετικές αναλογίες. Τα trans-λιπαρά οξέα και από τις δύο πηγές φαίνεται να έχουν τις ίδιες επιπτώσεις στα λιπίδια του αίματος. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων, τα διαθέσιμα στοιχεία αποδεικνύουν ότι τα trans-λιπαρά οξέα από μηρυκαστικά έχουν ανάλογες αρνητικές επιπτώσεις στα λιπίδια του αίματος και τις λιποπρωτεΐνες με εκείνες που οφείλονται στα βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα, όταν καταναλώνονται σε ίσες ποσότητες. Παράλληλα, δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των trans-λιπαρών οξέων από μηρυκαστικά και των

⁹ ισχαιμία κωδικοί I20-I25 της ICD-10

¹⁰ Brandon J. *et al.* Denmark's policy on artificial trans fat and cardiovascular disease (Η πολιτική της Δανίας για τα βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα και τα καρδιαγγειακά νοσήματα), Am J Prev Med 2015 (κυκλοφορεί)

βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων, που καταναλώνονται σε ίσες ποσότητες, όσον αφορά τον κίνδυνο για τα καρδιαγγειακά νοσήματα¹¹.

Η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «η πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν χαμηλότερη στο πλαίσιο μιας επαρκούς σε θρεπτικές ουσίες διατροφής»¹², ενώ ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας συνιστά τα trans-λιπαρά οξέα να μην καταναλώνονται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 1% της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης και άλλοι το ποσοστό αυτό να μην υπερβαίνει το 2% (βλ.¹³ για επισκόπηση).

3. ΜΕΤΡΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ TRANS-ΛΙΠΑΡΩΝ ΟΞΕΩΝ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι πιθανές προσεγγίσεις για τον περιορισμό των επιπέδων trans-λιπαρών οξέων στα τρόφιμα και της πρόσληψής τους από τον πληθυσμό μπορούν να διαιρεθούν στις νομοθετικές πράξεις, αφενός, και στα εθελοντικά μέτρα, αφετέρου. Τα νομοθετικά μέτρα μπορεί να είναι τα όρια για τα trans-λιπαρά οξέα στα τρόφιμα (είτε σε επίπεδο συστατικών είτε σε επίπεδο τελικού προϊόντος) ή οι πληροφορίες για την περιεκτικότητα σε trans-λιπαρά οξέα στην υποχρεωτική διατροφική δήλωση. Η εθελοντική ανασύνθεση ή — όπου επιτρέπεται — η εθελοντική αναγραφή της περιεκτικότητας σε trans-λιπαρά οξέα στη διατροφική δήλωση, η οποία επί του παρόντος δεν είναι δυνατή από νομική άποψη στην Ευρωπαϊκή Ένωση¹⁴, μεταθέτουν στους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων την απόφαση σχετικά με το αν θα ανασυνθέσουν ή όχι τα προϊόντα ή αν θα ενημερώσουν τους καταναλωτές σχετικά με τα trans-λιπαρά οξέα. Επιπλέον, οι κυβερνήσεις μπορούν να εκδίδουν συστάσεις διατροφής σχετικά με το μέγιστο ποσοστό πρόσληψης trans-λιπαρών οξέων και τις αντίστοιχες διατροφικές πηγές trans-λιπαρών οξέων. Στους πίνακες 4 και 5 παρουσιάζονται συνοπτικά οι πολιτικές ή τα μέτρα αυτά που ισχύουν σήμερα στην Ευρώπη και αλλού. Για μια συγκεκριμένη κατηγορία τροφίμων (παρασκευάσματα για βρέφη και παρασκευάσματα δεύτερης βρεφικής ηλικίας) η μέγιστη περιεκτικότητα σε trans-λιπαρά οξέα ρυθμίζεται σήμερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο¹⁵.

¹¹ [EFSA Journal. 2010;8\(3\):1461](#)

¹² Διατροφική πηγή των trans-λιπαρών οξέων είναι διάφορα λίπη και έλαια τα οποία είναι εξίσου σημαντική πηγή απαραίτητων λιπαρών οξέων και άλλων θρεπτικών ουσιών. Επομένως, υπάρχει ένα όριο μέχρι το οποίο μπορεί να μειωθεί η πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων χωρίς να διακυβευτεί η επάρκεια της πρόσληψης απαραίτητων θρεπτικών ουσιών. Κατά συνέπεια, η ομάδα της EFSA κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πρόσληψη των trans-λιπαρών οξέων θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν χαμηλότερη στο πλαίσιο μιας επαρκούς σε θρεπτικές ουσίες διατροφής.

¹³ [Mouratidou et al. Trans Fatty acids in Europe: where do we stand? \(Trans-λιπαρά οξέα στην Ευρώπη: πού βρισκόμαστε;\) JRC Science and Policy Reports 2014 doi:10.2788/1070](#)

¹⁴ Με τον κανονισμό 1169/2011 έχει εναρμονιστεί το περιεχόμενο της διατροφικής δήλωσης: i) υποχρεωτικό (άρθρο 30 παράγραφος 1) και ii) εθελοντικό (άρθρο 30 παράγραφος 2). Τα Trans-λιπαρά οξέα δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των θρεπτικών ουσιών που απαριθμούνται ούτε στο άρθρο 30 παράγραφος 1 ούτε στο άρθρο 30 παράγραφος 2. Επομένως, δεν είναι νομικά εφικτό να αναφέρεται η περιεκτικότητα σε trans-λιπαρά οξέα.

¹⁵ [Οδηγία 2006/141/EK της Επιτροπής](#), της 22ας Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τα παρασκευάσματα για βρέφη και τα παρασκευάσματα δεύτερης βρεφικής ηλικίας και την τροποποίηση της οδηγίας 1999/21/EK (EE L 401 της 30.12.2006, σ. 1).

Πίνακας 4 – μέτρα για τη μείωση των trans-λιπαρών οξέων που ισχύουν σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχει γίνει προσαρμογή από τις πηγές ^{2, 13}.

Πολιτική/μέτρο	Χώρα (κωδικός χώρας με δύο γράμματα)
Εθελοντικά – αυτορύθμιση	BE, DE, NL, PL, UK, EL
Εθελοντικά – διατροφική σύσταση	BG, MT, SK, UK, FI
Εθελοντικά – κριτήρια σύνθεσης για συγκεκριμένα παραδοσιακά προϊόντα	EE
Νομοθεσία – όριο περιεκτικότητας σε trans-λιπαρά οξέα για τα τρόφιμα*	AT, DK, LV ¹⁶ , HU
- όριο περιεκτικότητας σε trans-λιπαρά οξέα για τα τρόφιμα, τα οποία προαιρετικά φέρουν ειδικό ισχυρισμό σχετικά με τη διατροφή (σύστημα επισήμανσης keyhole)	SE
Άλλη νομοθεσία**	ES, EL, FI

* όλες οι νομικές πράξεις ισχύουν για τα προϊόντα που πωλούνται στον τελικό καταναλωτή (όπως ορίζεται στον κανονισμό¹⁷). Τα trans-λιπαρά οξέα από μηρυκαστικά δεν περιλαμβάνονται σε καμία πράξη.

** π.χ. όρια για τα trans-λιπαρά οξέα μόνο όσο αφορά συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων

Πίνακας 5 - Ρυθμίσεις για τα trans-λιπαρά οξέα εκτός Ευρώπης. Στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από ¹³ και από τον ΠΟΥ στην Ευρώπη¹⁸.

Πολιτική/μέτρο	Χώρα
Εθελοντικά – αυτορύθμιση	Κόστα Ρίκα
Εθελοντικά – διατροφική επισήμανση (υποχρεωτικά σε συνδυασμό με ισχυρισμούς διατροφής)	Αυστραλία/Νέα Ζηλανδία, Κολομβία,
Συνδυασμένη προσέγγιση (νομοθεσία – υποχρεωτική διατροφική επισήμανση και εθελοντικά μέτρα)	Καναδάς (εδαφικό νόμιμο όριο στη Βρετανική Κολομβία)
Νομοθεσία - υποχρεωτική διατροφική επισήμανση	Κίνα, Ισημερινός, Χονγκ Κονγκ, Ισραήλ, Τζαμάικα (υπό ορισμένες προϋποθέσεις), Μαλαισία, Μεξικό (υπό ορισμένες προϋποθέσεις), Παραγουάη, Δημοκρατία της Κορέας, Ταϊβάν, Ουρουγουάη
Νομοθεσία - περιορισμός της περιεκτικότητας των τροφίμων σε trans-λιπαρά οξέα και	Αργεντινή, Βραζιλία (υποχρεωτική επισήμανση των προτεινόμενων υπηρεσιών τροφίμων), Χιλή, κράτη του Συμβουλίου Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου (σχέδιο),

¹⁶ Η Λετονία κοινοποίησε ένα εθνικό μέτρο στις 2 Σεπτεμβρίου 2015· το εν λόγω μέτρο εξετάζεται σήμερα από την Επιτροπή.

¹⁷ [Κανονισμός \(ΕΚ\) αριθ. 178/2002](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1).

¹⁸ Ανακοίνωση από το περιφερειακό γραφείο του ΠΟΥ για την Ευρώπη, 6 Μαρτίου 2015

Πολιτική/μέτρο	Χώρα
υποχρεωτική διατροφική επισημάνση	Ινδία, Περού (νόμιμο όριο σε κοινωνικά προγράμματα παροχής τροφίμων σε ορισμένα τμήματα του πληθυσμού), Πουέρτο Ρίκο (νόμιμο όριο στα τρόφιμα), Σιγκαπούρη, Νότια Αφρική, ΗΠΑ (τα μερικώς υδρογονωμένα έλαια δεν «αναγνωρίζονται κατά κανόνα ως ασφαλή»)

Μια αξιοσημείωτη πρόσφατη εξέλιξη είναι η απόφαση της Υπηρεσίας Τροφίμων και Φαρμάκων (Food and Drug Administration) των ΗΠΑ της 16ης Ιουνίου 2015, η οποία καταλήγει, έπειτα από διεξοδική εξέταση των επιστημονικών στοιχείων, ότι τα μερικώς υδρογονωμένα έλαια, δηλαδή η κατ' εξοχή διατροφική πηγή βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων στα επεξεργασμένα τρόφιμα, δεν «αναγνωρίζονται κατά κανόνα ως ασφαλή» για χρήση σε τρόφιμα. Οι παρασκευαστές τροφίμων θα έχουν στη διάθεσή τους τρία χρόνια για να καταργήσουν τη χρήση μερικώς υδρογονωμένων ελαίων στα προϊόντα τους, εκτός εάν έχουν άλλη έγκριση από την Υπηρεσία Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ¹⁹.

4. ΠΟΣΟ ΔΙΑΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ TRANS-ΛΙΠΑΡΑ ΟΞΕΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ;

4.1 Περιεκτικότητα των τροφίμων σε trans-λιπαρά οξέα στην Ευρώπη

Τα περισσότερα τρόφιμα περιέχουν λιγότερο από 2 g trans-λιπαρά οξέα ανά 100 g λίπους (το κατώτερο όριο που ορίζεται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη σχετική νομοθεσία). Το εβδομήντα επτά τοις εκατό των τροφίμων περιέχουν κάτω από 0,5 g trans-λιπαρά οξέα ανά 100 g λίπους σύμφωνα με ανάλυση των πιο πρόσφατων διαθέσιμων δεδομένων σχετικά με την παρουσία trans-λιπαρών οξέων στα τρόφιμα στις ευρωπαϊκές αγορές τροφίμων¹³. Ωστόσο, από τα δεδομένα προκύπτει, επίσης, ότι εξακολουθούν να υπάρχουν προϊόντα στην ευρωπαϊκή αγορά τροφίμων με υψηλά ποσοστά trans-λιπαρών οξέων (π.χ. μπισκότα ή ποπ κορν με τιμές της τάξης των 40-50 g trans-λιπαρών οξέων ανά 100 g λίπους). Πρόκειται, μεταξύ άλλων, και για μη προσυσκευασμένα τρόφιμα, όπως π.χ. προϊόντα αρτοποιίας που περιέχουν trans-λιπαρά οξέα (> 2 g trans-λιπαρών οξέων ανά 100 g λίπους)¹³.

Η ανάλυση αυτή επιβεβαιώνεται και από άλλη πρόσφατη μελέτη²⁰ που βασίζεται σε δειγματοληψία προϊόντων της περιόδου 2012-2013. Στα σούπερ μάρκετ επτά πόλεων (Λονδίνο, Παρίσι, Βερολίνο, Βιέννη, Κοπεγχάγη, Όσλο και Στοκχόλμη) δημοφιλή τρόφιμα όπως τα προσυσκευασμένα μπισκότα, κέικ ή γκοφρέτες δεν περιείχαν μερικώς υδρογονωμένα έλαια, ενώ προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα βρέθηκαν σε εννέα χώρες (της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Σουηδία, Κροατία, Πολωνία, Βουλγαρία και Σλοβενία, υποψήφιες: Σερβία, Μαυροβούνιο και πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και στην εν δυνάμει υποψήφια χώρα Βοσνία-Ερζεγοβίνη). Σύμφωνα με τη μελέτη τα επίπεδα των βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων μειώνονται σε επιλεγμένες ομάδες τροφίμων σε ορισμένες, αλλά όχι σε όλες, τις ευρωπαϊκές χώρες μεταξύ του 2006 και του 2013. Σε ορισμένες χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής

¹⁹ [Department of Health and Human Services Fed Regist 2015·148832013: 34650-70](#)

²⁰ [Stender et al. BMJ Open. 2014·20:4\(5\):e005218](#)

Ευρώπης, τα επίπεδα των βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων στα προσυσκευασμένα μπισκότα, κέικ και γκοφρέτες δεν μειώθηκαν σημαντικά από τα μέσα της δεκαετίας του 2000. Αυτό σημαίνει ότι σε ορισμένες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης η πρόσληψη που έχει επιτευχθεί είναι ελάχιστη. Τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη², έστω και με περιορισμένη συμμετοχή, επιβεβαιώνουν τα γενικά συμπεράσματα των μελετών αυτών. Τα παραδείγματα προϊόντων στα διάφορα κράτη μέλη τα οποία διαπιστώθηκε ότι περιέχουν trans-λιπαρά οξέα σε σημαντικές ποσότητες αφορούν κυρίως τρόφιμα που περιέχουν βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα: λίπος για τηγάνισμα και για βιομηχανική χρήση, στικ μαργαρίνης, μαργαρίνη που χρησιμοποιείται για την παραγωγή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, προϊόντα αρτοποιίας, μπισκότα, γκοφρέτες, προϊόντα ζαχαροπλαστικής, περιλαμβανομένων εκείνων με επικάλυψη κακάο όπως το επικαλυμμένο διογκωμένο ρύζι, σούπες και σάλτσες.

4.2 Πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων στην Ευρώπη

Τα ευρωπαϊκά δεδομένα από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 αποδεικνύουν ότι η μέση πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων από όλες τις πηγές ανά χώρα κυμαινόταν από 0,5 έως 2,1 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης για τους άνδρες και από 0,8 έως 1,8 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης για τις γυναίκες²¹. Από πιο πρόσφατες εκθέσεις προκύπτει ότι η πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων μειώνεται σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες^{11, 20, 22}. Αν και τα διαθέσιμα δεδομένα για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι περιορισμένα, σε πρόσφατη μελέτη συγκεντρώθηκαν δεδομένα από 9 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναφέρεται ότι η μέση ημερήσια πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων του πληθυσμού είναι κάτω του 1 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης, αλλά αναφέρεται, επίσης, ότι τα επίπεδα πρόσληψης για ορισμένες ομάδες του πληθυσμού υπερβαίνουν ή υπάρχει κίνδυνος να υπερβούν τα συνιστώμενα επίπεδα από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, δηλ. το 1 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης¹³. Παραδείγματα τέτοιων ομάδων πληθυσμού είναι οι πολίτες με χαμηλά εισοδήματα (συμμετέχοντες από τη Βρετανία με χαμηλό εισόδημα, έρευνα για τη διατροφή), φοιτητές ηλικίας από 18 έως 30 ετών ή γενικά πολίτες αυτής της ηλικιακής ομάδας (δεδομένα από την Κροατία ή την Ισπανία, αντίστοιχα)¹³. Τα προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε (βιομηχανικά) trans-λιπαρά οξέα συμβάλλουν στην εν λόγω υψηλή πρόσληψη, παρά το γεγονός ότι λόγω των διαφορετικών προτύπων κατανάλωσης, τα στοιχεία αυτά δεν είναι δυνατόν να προεκβληθούν απευθείας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να εξαχθούν γενικά συμπεράσματα. Η διαβούλευση με τα κράτη μέλη² επιβεβαιώνει τα ευρήματα αυτά. Υποδεικνύει, επίσης, τα προϊόντα αρτοποιίας που περιέχουν λιπαρές ουσίες, κέικ και μπισκότα, τα έτοιμα για κατανάλωση τρόφιμα και τα τηγανητά προϊόντα ως κύριες πηγές trans-λιπαρών οξέων, ενώ τα γαλακτοκομικά προϊόντα και το κρέας των μηρυκαστικών ως σημαντικές πηγές φυσικών trans-λιπαρών οξέων.

²¹ EFSA Journal. 2004;81:1-49

²² Krettek A et al. Trans Fatty Acids and Health: A Review of Health Hazards and Existing Legislation (Τα trans-λιπαρά οξέα και η υγεία: επισκόπηση των κινδύνων για την υγεία και της υπάρχουσας νομοθεσίας), 2008, European Parliament - Policy Department, Economic and Scientific Policy (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο - Γενική Διεύθυνση εσωτερικών πολιτικών, Διεύθυνση οικονομικών και επιστημονικών πολιτικών)

5. Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ TRANS-ΛΙΠΑΡΩΝ ΟΞΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Οι καταναλωτές μπορούν να επιλέγουν συνειδητά τρόφιμα μόνο εάν έχουν επίγνωση των συνεπειών της υψηλής πρόσληψης trans-λιπαρών οξέων για την υγεία. Όσον αφορά τους ισχύοντες κανόνες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι καταναλωτές πρέπει να κατανοήσουν τη διαφορά μεταξύ των μερικώς υδρογονωμένων ελαίων (τα οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν trans-λιπαρά οξέα) και των πλήρως υδρογονωμένων ελαίων (που δεν περιέχουν trans-λιπαρά οξέα αλλά μόνο κορεσμένα λιπαρά οξέα), δεδομένου ότι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 απαιτεί να αναγράφονται οι πληροφορίες αυτές στον κατάλογο των συστατικών των προσυσκευασμένων τροφίμων²³. Σήμερα, ο έλεγχος του καταλόγου των συστατικών των προσυσκευασμένων τροφίμων για μερικώς υδρογονωμένα έλαια είναι η μόνη δυνατότητα που έχει ο καταναλωτής για να γνωρίζει αν τα προϊόντα περιέχουν trans-λιπαρά οξέα, παρά το γεγονός ότι ο έλεγχος αυτός δεν παρέχει καμία ένδειξη σχετικά με την πραγματική περιεκτικότητα του τροφίμου σε trans-λιπαρά οξέα.

Υπάρχουν πολύ λίγες πληροφορίες σχετικά με τη γνώση που έχει ο ευρωπαίος καταναλωτής για τα trans-λιπαρά οξέα, και ακόμη λιγότερες σχετικά με το αν η γνώση αυτή επηρεάζει τις επιλογές τροφίμων που κάνει². Από τις λίγες διαθέσιμες πληροφορίες προκύπτει ότι η πλειονότητα των Ευρωπαίων δεν γνωρίζει τα trans-λιπαρά οξέα, είτε είναι βιομηχανικά είτε μηρυκαστικών, ούτε τα μερικώς υδρογονωμένα ή τα πλήρως υδρογονωμένα έλαια. Επίσης, μόνο ένα μικρό ποσοστό ατόμων φαίνεται να ενδιαφέρεται για το ποσοστό πρόσληψης trans-λιπαρών οξέων².

Μια πρόσφατη μελέτη αναφέρει ότι μόνο 1 στους 3 καταναλωτές ανέφερε ότι είχε ακούσει για τα trans-λιπαρά οξέα και τα θεωρεί ανθυγιεινά²⁴. Τα ίδια στοιχεία προέκυψαν κι όταν οι καταναλωτές ρωτήθηκαν σχετικά με τα μερικώς και τα πλήρως υδρογονωμένα έλαια, αλλά χωρίς να διαπιστωθεί καμία διαφορά ως προς την αξιολόγηση της υγείας μεταξύ των εν λόγω δύο όρων. Κατά την επιλογή μεταξύ δύο κατά τα άλλα ταυτόσημων προϊόντων που διαφέρουν ως προς την περιεκτικότητά τους σε βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα, οι συμμετέχοντες μπορούν ευκολότερα να αναγνωρίσουν το προϊόν που είναι πιο υγιεινό αν στον πίνακα διατροφικής δήλωσης παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα trans-λιπαρά οξέα, και όχι να βασίζονται μόνο στις πληροφορίες που παρέχονται από τον κατάλογο των συστατικών (τα μερικώς υδρογονωμένα έλαια υποδηλώνουν ότι σ' ένα προϊόν υπάρχουν trans-λιπαρά οξέα). Ωστόσο, υπάρχουν πιο περίπλοκες αλλά και πιο ρεαλιστικές καταστάσεις επιλογής οι οποίες αποτελούν πρόκληση, π.χ. η σύγκριση δύο εναλλακτικών προϊόντων με διαφορετική περιεκτικότητα σε trans-λιπαρά οξέα, αλλά και με διαφορετική περιεκτικότητα σε κορεσμένα λιπαρά οξέα, αλάτι και σάκχαρα. Η παροχή πληροφοριών σχετικά με τα trans-λιπαρά οξέα επηρέασε ελάχιστα την ικανότητα των ερωτωμένων να προσδιορίσουν την καλύτερη από άποψη υγείας εναλλακτική επιλογή σε τέτοιες περίπλοκες καταστάσεις. Οι συμμετέχοντες έδειξαν να αγνοούν τις πληροφορίες για τα trans-λιπαρά οξέα και να εστιάζουν την προσοχή τους σε άλλα θρεπτικά συστατικά με τα οποία είναι πιο εξοικειωμένοι. Οι περίπλοκες αυτές καταστάσεις αφορούν τις επιλογές που πρέπει να κάνει ο καταναλωτής όσον

²³ Άρθρο 18 σε συνδυασμό με το παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011.

²⁴ Μελέτη σχετικά με τον αντίκτυπο των πληροφοριών για τα τρόφιμα στη λήψη αποφάσεων των καταναλωτών, δεν έχει δημοσιευτεί, TNS ανάθεση από τη ΓΔ SANTE

αφορά τα τρόφιμα στην πραγματική ζωή, όταν είναι δύσκολο να γίνει η αντιστάθμιση μεταξύ της περιεκτικότητας σε trans-λιπαρά οξέα και άλλες θρεπτικές ουσίες. Από έρευνες μεταξύ των καταναλωτών που έχουν πραγματοποιηθεί στις ΗΠΑ και τον Καναδά^{25,26} προκύπτει ότι, όταν η περιεκτικότητα σε trans-λιπαρά οξέα επισημαίνεται στα προσυσκευασμένα τρόφιμα, οι καταναλωτές είναι περισσότερο εξοικειωμένοι με τον όρο αυτό, αλλά ελάχιστα στοιχεία είναι γνωστά για το κατά πόσον αυτό επηρεάζει τις επιλογές τους όσον αφορά τα τρόφιμα. Χωρίς κατάλληλα προγράμματα για την επιμόρφωση των καταναλωτών, η προσθήκη πληροφοριών σχετικά με τα trans-λιπαρά οξέα στη διατροφική δήλωση μπορεί να έχει από ελάχιστα θετικές έως και επιζήμιες συνέπειες²⁷, εάν οι καταναλωτές δεν είναι σε θέση να συνδέσουν τις διατροφικές πληροφορίες με μια ισορροπημένη διατροφή.

6. ΠΙΘΑΝΑ ΜΕΣΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ TRANS-ΛΙΠΑΡΩΝ ΟΞΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Τα κυριότερα πιθανά μέσα για τη μείωση της κατανάλωσης trans-λιπαρών οξέων στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσαν να είναι η εισαγωγή υποχρεωτικής δήλωσης της περιεκτικότητας των τροφίμων σε trans-λιπαρά οξέα²⁸, νόμιμοι ορίου περιεκτικότητας των τροφίμων σε trans-λιπαρά οξέα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁹, εθελοντικές συμφωνίες με στόχο τη μείωση των trans-λιπαρών οξέων στα τρόφιμα και τη διατροφή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για νόμιμα όρια περιεκτικότητας των τροφίμων σε trans-λιπαρά οξέα σε εθνικό επίπεδο. Εναλλακτικά, η πρωτοβουλία θα μπορούσε να αφεθεί σε εθνικό επίπεδο και/ή σε εθελοντικές προσπάθειες για τη μείωση των trans-λιπαρών οξέων³⁰.

Σύμφωνα με τις τρέχουσες νομικές διατάξεις, οι καταναλωτές μπορούν να πληροφορηθούν από την επισήμανση των συστατικών ότι ένα προϊόν περιέχει μερικώς υδρογονωμένα έλαια, και κατά συνέπεια, ότι το προϊόν μπορεί να περιέχει trans-λιπαρά οξέα. Αυτό ωστόσο δεν επιτρέπει την ακριβή εκτίμηση της πραγματικής περιεκτικότητας του προϊόντος σε trans-λιπαρά οξέα και ισχύει μόνο για τα προσυσκευασμένα τρόφιμα. Επίσης, ο αντίκτυπος στη συμπεριφορά των καταναλωτών εξαρτάται τελικά από το επίπεδο της κατανόησης εκ μέρους των καταναλωτών (το οποίο σήμερα είναι χαμηλό) των κινδύνων που παρουσιάζουν τα trans-λιπαρά οξέα και της διαφοράς μεταξύ των πλήρως και των μερικώς υδρογονωμένων ελαίων.

²⁵ [Eckel R et al. Circulation. 2007;115:2231-46](#)

²⁶ [Ellis S. Consumer use and interpretation of trans fat information on food labels \(Χρήση και ερμηνεία από την πλευρά των καταναλωτών των πληροφοριών για τα trans-λιπαρά οξέα στις ετικέτες των τροφίμων\) MSc Thesis, 2007](#)

²⁷ [Howlett et al. Journal of Public Policy & Marketing. 2008;27\(1\):83-97](#)

²⁸ Με την προσθήκη των trans-λιπαρών οξέων στις θρεπτικές ουσίες που αναφέρονται στο άρθρο 30 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 για τις οποίες η δήλωση θα πρέπει να είναι υποχρεωτική.

²⁹ Με την προϋπόθεση ότι το όριο εφαρμόζεται στα βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα για τις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή τροφίμων και/ή τα τελικά προϊόντα.

³⁰ Με την προϋπόθεση ότι δεν λαμβάνεται κανενός είδους πρωτοβουλία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τα trans-λιπαρά οξέα· τα μέτρα περιορίζονται σε αυτορύθμιση και μέτρα σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών για την ανασύνθεση των τροφίμων με τους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων.

Η ανάληψη μεμονωμένης δράσης εκ μέρους των κρατών μελών μπορεί, ασφαλώς, να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της πρόσληψης trans-λιπαρών οξέων, αλλά ενέχει τον κίνδυνο να δημιουργήσει ένα συνονθύλευμα κανονιστικών ρυθμίσεων οι οποίες θα θέσουν εμπόδια στην ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

6.1 Γενικές παρατηρήσεις

Πριν εξεταστούν τα πιθανά μέσα για την αντιμετώπιση της κατανάλωσης trans-λιπαρών οξέων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αξίζει να σημειωθεί ότι από όλα τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει πως όλες οι υφιστάμενες στρατηγικές μείωσης των trans-λιπαρών οξέων συνδέονται με τη σημαντική μείωση των επιπέδων trans-λιπαρών οξέων στα τρόφιμα³¹. Ειδικότερα έχει επισημανθεί ότι «οι απαγορεύσεις σε εθνικό και τοπικό επίπεδο ήταν αποτελεσματικότερες όσον αφορά την εξάλειψη των trans-λιπαρών οξέων από την τροφική αλυσίδα, ενώ η υποχρεωτική επισήμανση των trans-λιπαρών οξέων και τα εθελοντικά όρια περιεκτικότητας σε trans-λιπαρά οξέα είχαν διαφορετικό βαθμό επιτυχίας, ο οποίος σε μεγάλο βαθμό οφειλόταν στην κατηγορία των τροφίμων».³¹

Η Αυστρία και η Δανία έχουν παρακολουθήσει τη συμμόρφωση με την εθνική τους νομοθεσία για τον **περιορισμό της περιεκτικότητας των τροφίμων σε trans-λιπαρά οξέα**. Η Αυστρία ανέφερε ότι το 2011 ή το 2013 δεν εντοπίστηκαν προϊόντα τα οποία να υπερέβαιναν το νόμιμο όριο που καθορίστηκε το 2009. Η Δανία ανέφερε ότι αμέσως μετά την εισαγωγή του ορίου παρατηρήθηκε ικανοποιητική συμμόρφωση και οι παραβάσεις που σημειώθηκαν ήταν μόνο περιστασιακές και κυρίως αφορούσαν τρόφιμα τα οποία παρήχθησαν εκτός της Δανίας. Η μέση πρόσληψη βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων στη Δανία είναι πολύ χαμηλή· εκτιμάται ότι, μετά την εισαγωγή της νομοθεσίας, κυμαίνεται μεταξύ 0,01 και 0,03 g/ημέρα.

Ωστόσο, επί του παρόντος, είναι λίγα τα εμπειρικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι στρατηγικές που εφαρμόστηκαν σε παγκόσμια κλίμακα για τη μείωση των επιπέδων των trans-λιπαρών οξέων στα τρόφιμα επηρέασαν τα αποτελέσματα όσον αφορά την υγεία. Ορισμένες βορειοαμερικανικές μελέτες συνδέουν την εισαγωγή της υποχρεωτικής επισήμανσης των trans-λιπαρών οξέων με τα μειωμένα επίπεδα trans-λιπαρών οξέων στο πλάσμα (καθώς και με τα μειωμένα επίπεδα χοληστερόλης λιποπρωτεΐνης χαμηλής πυκνότητας και άλλων δεικτών του αίματος) ή trans-λιπαρών οξέων στο μητρικό γάλα^{32,33}. Μελέτες εκπόνησης μοντέλων εκτίμησαν τις συνέπειες της διατροφικής μείωσης των trans-λιπαρών οξέων στη νοσηρότητα και τη θνησιμότητα που συνδέεται με τα καρδιαγγειακά νοσήματα, ανεξάρτητα από τα ληφθέντα μέτρα. Σύμφωνα με βρετανική μελέτη, η μείωση της πρόσληψης trans-λιπαρών οξέων από τον πληθυσμό από 0,5 έως 0,8 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης θα μπορούσε να οδηγήσει σε 3.500 έως 4.700 λιγότερους θανάτους λόγω καρδιαγγειακών νοσημάτων ετησίως στο Ηνωμένο Βασίλειο³⁴. Στις ΗΠΑ μια εκτίμηση του κόστους και των δυνητικών αποτελεσμάτων για την υγεία από τη

³¹ [Downs S et al. Bull World Health Organ. 2013;91:262-9](#)

³² [Vesper et al. JAMA. 2012;307\(6\):562-3](#)

³³ [Ratnayake et al. Am J Clin Nutr. 2014;100\(4\):1036-40](#)

³⁴ [O'Flaherty et al. Bull World Health Organ. 2012;90:522-31](#)

μείωση κατά 0,64 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης από trans-λιπαρά οξέα θα μπορούσε, σύμφωνα με δύο εναλλακτικά σενάρια, να οδηγήσει κατά μέσο όρο σε 15.000 και 58.000 λιγότερα καρδιακά επεισόδια, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 1,2 % και το 4,5 % αντίστοιχα του συνόλου των περιστατικών καρδιοπάθειας στις Ηνωμένες Πολιτείες, και σε 5.000 και 15.000 λιγότερους θανάτους λόγω καρδιοπαθειών, που αντιπροσωπεύουν το 1,5 % και το 4,4 % περίπου όλων των θανάτων που συνδέονται με καρδιοπάθειες ετησίως στις ΗΠΑ³⁵.

Θα πρέπει επίσης να γίνει κατανοητό ότι ο τελικός αντίκτυπος όσον αφορά την πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων (και των αποτελεσμάτων για την υγεία) εξαρτάται και από ορισμένους υποκείμενους παράγοντες, όπως:

- η διατροφική παιδεία του πληθυσμού·
- οι διαιτητικές συνήθειες των διαφόρων ομάδων του πληθυσμού σε όλη την Ευρώπη (διαφορετικές παραδόσεις, διαφορετικές ευαισθησίες στις διαφορές των τιμών κ.λπ.)·
- τα επίπεδα κατανάλωσης trans-λιπαρών οξέων από μηρυκαστικά (γαλακτοκομικά και άλλα προϊόντα που προέρχονται από μηρυκαστικά τα οποία αποτελούν μέρος μιας ισορροπημένης διατροφής)·
- ο τρόπος με τον οποίο τα τρόφιμα θα μπορούσαν να ανασυντεθούν και θα ανασυντεθούν για να μειωθεί η περιεκτικότητά τους σε βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα. Θα πρέπει να μελετηθεί το πλήρες προφίλ του προϊόντος με τη νέα σύνθεση ώστε να εξασφαλιστεί ότι μετά την ανασύνθεση θα προσφέρεται η επιλογή ενός πιο υγιεινού προϊόντος. Για παράδειγμα, διατυπώνεται η ανησυχία ότι η ανασύνθεση για τον περιορισμό των trans-λιπαρών οξέων θα μπορούσε να οδηγήσει σε αυξημένη περιεκτικότητα σε κορεσμένα λιπαρά οξέα. Μολονότι είναι προτιμότερο, από άποψη δημόσιας υγείας, τα trans-λιπαρά οξέα να αντικατασταθούν από cis-ακόρεστα λίπη (που θα οδηγούσε σε 21 έως 24 % μείωση του κινδύνου καρδιαγγειακών νοσημάτων με την αντικατάσταση του 2 % της ημερήσιας ενεργειακής πρόσληψης που λαμβάνεται από trans-λιπαρά οξέα από ακόρεστα ή πολυακόρεστα λιπαρά οξέα), ακόμη και με την πιο δυσμενή αντικατάσταση από κορεσμένα λιπαρά οξέα τα οφέλη για τη δημόσια υγεία θα ήταν σημαντικά (θα οδηγούσε, δηλαδή, σε μείωση του κινδύνου καρδιακών νοσημάτων κατά 17 %· μειώσεις κινδύνων κατ' εκτίμηση)⁵. Από αρκετές μελέτες που παρακολουθούν τα αποτελέσματα από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι, ενώ σε ορισμένα προϊόντα τα trans-λιπαρά οξέα έχουν όντως αντικατασταθεί από κορεσμένα λιπαρά οξέα, στην πλειονότητα των περιπτώσεων δεν έχουν υπάρξει σημαντικές διαφορές στην περιεκτικότητα σε κορεσμένα λιπαρά οξέα, ότι η συνολική περιεκτικότητα σε trans-λιπαρά οξέα και κορεσμένα λιπαρά οξέα μειώθηκε στις περισσότερες περιπτώσεις, και ότι στα προϊόντα με νέα σύνθεση αυξήθηκε η περιεκτικότητα σε cis-ακόρεστα λίπη και έχουν γενικά προφίλ πιο υγιεινού προϊόντος³⁶.

³⁵ [Bruns R. Estimate of Cost and Benefits Partially Hydrogenated Oils Memorandum November 5 2013 \(Εκτίμηση του κόστους και των ωφελειών Μνημόνιο για τα μερικώς υδρογονωμένα έλαια 5 Νοεμβρίου 2013\)](#)

³⁶ [Mozaffarian et al. N Engl J Med. 2010;362:2037-9 \(και σχετικές αναφορές\)](#)

Έχοντας υπόψη τα προαναφερθέντα στοιχεία, ακολουθεί μια προκαταρκτική ανάλυση των κυριότερων πιθανών μέτρων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6.2 Υποχρεωτική δήλωση περιεκτικότητας σε trans-λιπαρά οξέα

Η υποχρεωτική επισήμανση των trans-λιπαρών οξέων θα εξυπηρετούσε δύο σκοπούς: i) θα προσέφερε κίνητρα στη βιομηχανία για τη μείωση των trans-λιπαρών οξέων στα τρόφιμα και ii) θα έδινε τη δυνατότητα στους καταναλωτές να κάνουν πιο συνειδητές επιλογές. Εάν η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών είναι χαμηλή, η υποχρεωτική επισήμανση των trans-λιπαρών οξέων είναι πιθανόν να έχει περιορισμένο αντίκτυπο. Οι παραγωγοί είναι πιθανόν επίσης να νιώσουν σχετική πίεση για την ανασύνθεση των προϊόντων. Επιπλέον, η κατανόηση της επισήμανσης των trans-λιπαρών οξέων εκ μέρους των καταναλωτών έχει αποδειχθεί ότι είναι χαμηλή, ενώ η υποχρεωτική επισήμανση των trans-λιπαρών οξέων θα έκανε πολυπλοκότερη τη διαδικασία επιλογής τροφίμων κατά την οποία θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη μια σειρά διατροφικών στοιχείων. Έτσι, είναι πιθανόν να περιοριζόταν η ικανότητα των καταναλωτών να αναγνωρίσουν το πιο υγιεινό προϊόν²⁴.

Επιπλέον, η υποχρεωτική επισήμανση των trans-λιπαρών οξέων είναι πολύ πιθανόν να μην εφαρμοζόταν στα μη προσυσκευασμένα τρόφιμα, τα χύμα προϊόντα και τα τρόφιμα που καταναλώνονται εκτός του κράτους μέλους καταγωγής, τα οποία είναι πιθανόν να περιέχουν υψηλά επίπεδα βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων και κατά συνέπεια (ανάλογα με τις διατροφικές συνήθειες) να αποτελέσουν σημαντική πηγή πρόσληψης trans-λιπαρών οξέων.

Στην επισήμανση των trans-λιπαρών οξέων είναι πιθανόν να μην γίνεται διάκριση μεταξύ των trans-λιπαρών οξέων από μηρυκαστικά και των βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων, επειδή σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των trans-λιπαρών οξέων από μηρυκαστικά και των βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων όταν καταναλώνονται σε ίσες ποσότητες όσον αφορά τον κίνδυνο καρδιακών νοσημάτων³⁷. Ωστόσο, πριν ληφθεί η τελική απόφαση για το θέμα, θα πρέπει να ζητηθεί από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων να επανεξετάσει και, αν είναι αναγκαίο, να επικαιροποιήσει τη γνώμη της, ώστε να ληφθούν υπόψη τα πιο πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία. Ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο θα σχεδιαστεί η επισήμανση των trans-λιπαρών οξέων με βάση τις γνωμοδοτήσεις, θα μπορούσε να επηρεάσει και την κατανάλωση γαλακτοκομικών και άλλων προϊόντων που προέρχονται από μηρυκαστικά.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η επισήμανση θα επιτρέπει την κυκλοφορία προϊόντων με διαφορετική περιεκτικότητα σε trans-λιπαρά οξέα στην ίδια αγορά. Οι επιλογές των καταναλωτών θα επηρεαστούν όχι μόνο από τις πληροφορίες που θα παρέχει η ετικέτα, αλλά και από τις πιθανές διαφορές τιμών μεταξύ των προϊόντων με νέα σύνθεση και άλλων φθηνότερων εναλλακτικών λύσεων. Οι πληθυσμοί με χαμηλό εισόδημα είναι πολύ πιθανότερο να καταναλώνουν τα φθηνότερα προϊόντα (με υψηλή περιεκτικότητα σε trans-λιπαρά οξέα)· κάτι τέτοιο θα διευρύνει τις ανισότητες

³⁷ [EFSA Journal. 2010;8\(3\):1461](#)

στην υγεία (αλλά δεν επιδείνωνε τα αποτελέσματα για την υγεία για τις πιο ευάλωτες ομάδες συγκριτικά με ένα σενάριο καμίας αλλαγής πολιτικής).

Τέλος, αν τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα και επιθυμούσαν να καθορίσουν εθνικά νόμιμα όρια, θα παρέμενε ο κίνδυνος να αυξηθεί ο κατακερματισμός της ενιαίας αγοράς.

6.3 Νόμιμο όριο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιεκτικότητα των τροφίμων σε βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα

Η καθιέρωση νόμιμου ορίου αναμένεται να επιτύχει τη μεγαλύτερη μείωση της πρόσληψης βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων, επειδή η σταδιακή κατάργηση προϊόντων που περιέχουν υψηλά επίπεδα βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων από την αγορά θα μπορούσε να είναι ολοκληρωτική και να ισχύσει για όλα τα προϊόντα, προσσκευασμένα και μη συσκευασμένα. Από τεχνική άποψη, τα trans-λιπαρά από μηρυκαστικά δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν από το μέτρο αυτό επειδή σχηματίζονται με φυσικό τρόπο σε σχετικά σταθερές αναλογίες σε λίπη μηρυκαστικών, και δεν είναι δυνατόν να αποφευχθούν στα προϊόντα που προέρχονται από μηρυκαστικά και τα οποία προσφέρουν απαραίτητες θρεπτικές ουσίες στη διατροφή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Όταν συνδυαστεί με τις κατάλληλες διατροφικές συνήθειες, η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε, επομένως, να επιτύχει με τον αποτελεσματικότερο τρόπο την πλήρη τήρηση της σύστασης της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων σχετικά με την «όσο το δυνατόν χαμηλότερη πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων στο πλαίσιο μιας επαρκούς σε θρεπτικές ουσίες διατροφής», όπως μαρτυρά η μέση πρόσληψη βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων ανά ημέρα του πληθυσμού της Δανίας, η οποία κυμαίνεται από 0,01 έως 0,03 g.

Θα πρέπει συστηματικά να παρέχονται στους καταναλωτές επιλογές για πιο υγιεινά τρόφιμα, χωρίς να χρειάζεται να επιλέγονται τα προϊόντα με τα χαμηλότερα επίπεδα trans-λιπαρών οξέων. Τα δυνητικά οφέλη για τη δημόσια υγεία θα ήταν τα υψηλότερα δυνατά στην περίπτωση αυτή, καθώς θα καλύπτονταν όλα τα προϊόντα και όλες οι πληθυσμιακές ομάδες θα ωφελούνταν από τη μείωση των trans-λιπαρών οξέων, συμπεριλαμβανομένων και των πιο ευάλωτων ομάδων.

Η θέσπιση ενός εναρμονισμένου νόμιμου ορίου για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση θα ελαχιστοποιούσε ή ακόμη και θα απάλειφε τον κίνδυνο του (περαιτέρω) κατακερματισμού της ενιαίας αγοράς από τις επιλογές ρυθμιστικών μέτρων σε εθνικό επίπεδο.

Η προσέγγιση στην οποία βασίστηκε η απόφαση των ΗΠΑ όσον αφορά την ασφάλεια των μερικώς υδρογονωμένων ελαίων δεν είναι εκ των προτέρων ασύμβατη με ένα νόμιμο όριο για trans-λιπαρά οξέα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού επιδιώκει έναν ισοδύναμο στόχο στο πλαίσιο ενός εντελώς διαφορετικού ρυθμιστικού πλαισίου. Ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο θα σχεδιαστεί ένα νόμιμο όριο για την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί και οποιαδήποτε ενδεχόμενη απόκλιση από τα ρυθμιστικά πρότυπα των ΗΠΑ, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό την εμφάνιση περιττών ρυθμιστικών εμποδίων στις διμερείς εμπορικές συναλλαγές.

Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι η πλήρης εκτίμηση της αποτελεσματικότητας ενός τέτοιου μέτρου θα πρέπει να περιλαμβάνει και την αξιολόγηση της γενικότερης αναλογικότητάς του με βάση τα υπάρχοντα αποδεικτικά στοιχεία για το μέγεθος (και την εξέλιξη) του προβλήματος που προκαλείται από τα trans-λιπαρά οξέα και την ανάγκη να συνεκτιμηθεί το πιθανό κόστος που ένα τέτοιο μέτρο θα μπορούσε να συνεπάγεται για τους καταναλωτές, τους παραγωγούς και τους προμηθευτές διαφόρων ειδών τροφίμων. Μολονότι υπάρχει μεγάλη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών αντί για τα μερικώς υδρογονωμένα έλαια, θα πρέπει να ελεγχθούν προσεκτικά οι ενδεχόμενες ανεπιθύμητες επιπτώσεις όσον αφορά την τεχνολογική λειτουργία των trans-λιπαρών οξέων στα διάφορα είδη τροφίμων. Τέλος, θα πρέπει επίσης να ληφθούν δεόντως υπόψη οι διαθέσιμες μέθοδοι για την παρακολούθηση και την επιβολή ενός ορίου για συγκεκριμένα προϊόντα, ιδίως όσον αφορά την ανάλυση των βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων σε σύγκριση με τα trans-λιπαρά οξέα από μηρυκαστικά σε ένα δεδομένο προϊόν.

6.4 Εθελοντικές συμφωνίες για τη μείωση των βιομηχανικών trans-λιπαρών οξέων στα τρόφιμα και τη διατροφή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα αποτελεσματικής εθελοντικής ανασύνθεσης προϊόντων από υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων, είτε με συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα είτε όχι. Συχνά αναφέρεται η περίπτωση των Κάτω Χωρών για την επιτυχημένη εθελοντική και αυτορρυθμιζόμενη από την πλευρά των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων μείωση των trans-λιπαρών οξέων¹³. Η επιτυχία της προσέγγισης αυτής φαίνεται ότι εξαρτάται από τη χώρα και τον βαθμό δημόσιας δέσμευσης και εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων^{2, 20}. Ωστόσο, τα κίνητρα των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων για να συμμορφωθούν με τις εθνικές πολιτικές μείωσης των trans-λιπαρών οξέων θα είναι μάλλον περιορισμένα, αν θα πρέπει να ανταγωνιστούν σε άλλα μέρη της αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης άλλες επιχειρήσεις οι οποίες θα προσφέρουν ελαφρώς φθηνότερα προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε trans-λιπαρά οξέα.

Από γενικότερη άποψη, οι συνέπειες θα είναι παρόμοιες με εκείνες ενός υποχρεωτικού ορίου αλλά το μέγεθός τους (όσον αφορά όλους τους τύπους οφελών και κόστους) είναι σαφές ότι θα εξαρτάται από το εύρος συμμετοχής της βιομηχανίας και την κάλυψη των προϊόντων τροφίμων στην αγορά.

6.5 Ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη θέσπιση εθνικών νόμιμων ορίων σχετικά με την περιεκτικότητα των τροφίμων σε trans-λιπαρά οξέα

Οι συνέπειες μπορεί να αναμένεται ότι θα είναι παρόμοιες όπως και στην περίπτωση στην οποία δεν θα αναληφθεί καμία δράση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τη διαφορά ότι θα μετριαζόταν ο κίνδυνος να αυξηθεί ο κατακερματισμός της εσωτερικής αγοράς.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι καρδιοπάθειες αποτελούν την κύρια αιτία θανάτου στην Ένωση και η υψηλή πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων αυξάνει σημαντικά τον κίνδυνο καρδιοπαθειών - περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη θρεπτική ουσία στη βάση θερμίδων. Αν και ο μέσος όρος πρόσληψης στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρεται ότι είναι χαμηλότερος από τα συνιστώμενα επίπεδα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, αυτό δεν ισχύει για όλες τις ομάδες του πληθυσμού. Στην αγορά διατίθενται τρόφιμα με υψηλή περιεκτικότητα σε βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα και η δημόσια υγεία έχει να κερδίσει πολλά από τη μείωση της πρόσληψής τους. Επιπλέον, τέσσερα κράτη μέλη έχουν ήδη θεσπίσει εθνικά νόμιμα όρια και πολλά άλλα έχουν εκφράσει την προτίμησή τους να υπάρξει μια απόφαση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπογραμμίζοντας παράλληλα την προθυμία τους να προχωρήσουν στη λήψη μέτρων σε εθνικό επίπεδο για να μειώσουν την έκθεση του πληθυσμού στα trans-λιπαρά οξέα εάν δεν υπάρξει μια απόφαση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως αποτέλεσμα θα μπορούσε να αναμένεται περαιτέρω κατακερματισμός της αγοράς. Αν δεν ληφθούν μέτρα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι πιθανόν επίσης να προκύψουν δυσκολίες για τους παραγωγούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ενδιαφέρονται να έχουν πρόσβαση στην αγορά των ΗΠΑ.

Η παρούσα έκθεση πραγματοποίησε μια προκαταρκτική ανάλυση της πιθανής αποτελεσματικότητας των μέτρων που θα μπορούσαν να εγκριθούν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθένα από τα οποία θα είχε διαφορετικά δυνητικά οφέλη για την υγεία, αλλά και διαφορετικές δυνητικές επιβαρύνσεις για τους παραγωγούς. Ειδικά στην περίπτωση της επισήμανσης, η αποτελεσματικότητα φαίνεται να εξαρτάται από τρεις βασικούς παράγοντες: τη συνεισφορά των προϊόντων για τα οποία θα απαιτείται επισήμανση στη μέση πρόσληψη trans-λιπαρών οξέων, την ικανότητα των καταναλωτών να χρησιμοποιούν σωστά τις πληροφορίες που τους δίνει η ετικέτα και την προθυμία τους να πληρώσουν περισσότερο για πιο υγιεινά τρόφιμα. Από μια προκαταρκτική αξιολόγηση των παραγόντων αυτών προκύπτει η ύπαρξη σημαντικών περιορισμών. Η αξιολόγηση επισημαίνει επίσης ότι ένα νόμιμο όριο για την περιεκτικότητα σε βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα θα ήταν το αποτελεσματικότερο μέτρο από την άποψη της δημόσιας υγείας, της προστασίας των καταναλωτών και της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά. Ο τρόπος με τον οποίο θα μπορούσε να εφαρμοστεί από τεχνική άποψη, απαιτεί περαιτέρω έρευνα. Ένα τέτοιου είδους όριο θα πρέπει, επίσης, να σχεδιαστεί έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι ανεπιθύμητων συνεπειών σε συγκεκριμένους παραγωγούς και προϊόντα.

Από όλα τα παραπάνω στοιχεία συνάγεται ότι υπάρχει σαφώς η ανάγκη να συνεχιστούν και να επιταχυνθούν οι εργασίες στον τομέα αυτό με τη συλλογή περισσότερων πληροφοριών και αναπτύσσοντας μια πληρέστερη ανάλυση του μεγέθους του προβλήματος και των διαφόρων πιθανών λύσεων, ιδίως όσον αφορά την επιλογή θέσπισης νόμιμων ορίων για τα βιομηχανικά trans-λιπαρά οξέα. Συνεπώς, σύμφωνα με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η Επιτροπή προτίθεται να ξεκινήσει πολύ γρήγορα τη δημόσια διαβούλευση και την εκπόνηση πλήρους εκτίμησης αντικτύπου. Με τον τρόπο αυτό η Επιτροπή θα μπορέσει να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση πολιτικής στο εγγύς μέλλον.